

GEDACHTEN DER : EEUWIGHEID :

: JEUGDHERINNERING

VIJF JAAR, RUIM, MOET IK GEWEEST ZIJN,
toen mijn broertje stierf, acht maanden oud.

'k Zie 't tooneel nog duidelijk vóór mij.

'n Vierkante kamer en als ik er nu nóg in gebracht werd, zou ik met zekerheid kunnen zeggen: Dáár stond de wieg en dáár vader, en moeder zat dáár.

Zúlk een indruk heeft dat op mij gemaakt.

Tal van belevnissen zijn onredbaar weggezonden in de bewaarplaats van doode zielebeelden, maar *dit* bleef me bij. Geheel onverwachts was ik, voor 't eerst in mijn korte leven, in aanraking gekomen met den Dóód.

Gewoon was ik, boven, wakker geworden.

't Was mijn privilege, dat ik bóven mijn jongere zuster had, die wachten moest tot moeder haar helpen kwam, dat ik, zoodra ik hoorde: vader en moeder waren er beneden *uit*, opstaan mocht en naar beneden gaan voor wat drinken met een stuk beschuit.

Zoo deed ik dus ook dezen morgen.

Maar nauwelijks in de huiskamer binnengekomen, vóelde ik de beklemming, die er hing; verschrikt keek ik op, zag vaders ernstig gezicht, moeders betraande gelaat en ik werd bang, écht bang....

Vader zag dat en zei zacht:

„Broertje is dood! is vannacht gestorven.”

Ik deinsde verschrikt achteruit.

't Moet een onwillekeurige beweging geweest zijn, van schrik voor de plotselinge aanraking met het geheel onbekende.

Maar vader, die niet wilde, dat ik bang voor het doode broertje zou zijn, nam me bij de hand en bracht me bij de wieg en toen moest ik wel gáán.

Neen, vreeselijk was dit niet.

Mijn bangheid week dan ook dra.

Zelfs durfde ik het wagen een der wasbleeke handjes even aan te raken en vast te houden, maar opnieuw verschrikt liet ik het dadelijk los, — dat was zoo tegen-natuurlijk: dat handje, zoo koud en zoo totaal beweging-loos; ja! dood zijn was toch wél erg!

Dat ik erg bedroefd was, geloof ik niet.

't Meest hinderde mij, dat vader en moeder zoo'n verdriet hadden, maar 't is nu eenmaal zoo: bij een kind van vijf jaar en nog jaren later gaan de indrukken wel vlug, maar niet diep, en och! dat broertje, waar je nog niet mee spelen noch kibbelen kon, had zoo weinig plaats in mijn jongensleven ingenomen.

Ik voelde van 't gemis niet veel.

En eerlijk gezegd was ik beter op m'n gemak 's mid-dags, toen ik in een hoek bij de school met kleine kameraadjes wat knikkerde, dan hier bij de wieg en bij het doode kind.

Maar wél rezen er vragen in mijn kinderziel.

Wát was er nu eigenlijk met broertje gebeurd?

Gisteren en eergisteren kon hij nog net als ik handen en voeten bewegen, en nu niet; dát was dood-zijn, be-greep ik.

Maar bleef je dan *altijd* dood?

Die vraag herinner ik me héél goed.

Want dat vond ik al héél erg.

Voor een poosje, dát ging! 'k Had broertje vaak genoeg zien slapen in de wieg; dat was niet erg....

Maar voor altijd, was vreeselijk.

En toen er nu een kistje kwam, met harde, houten

wanden en 't kind daarin werd gelegd, begon ik het toch ál erger te vinden en hoogst waarschijnlijk, — zoo zijn kinderen, ze denken nu eenmaal eerst aan zichzelf, — ben ik me gaan afvragen, of mijzelf zoo iets even ge-makkelijk overkomen kon.

Of ik toen vader iets heb gevraagd,

Of dat vader wat aan mij merkte? —

Zéker is, dat hij trachtte mij naar den eisch mijner jaren tenminste eenig besef bij te brengen, van wát dood-zijn nu eigenlijk wás.

Lieve vader! Gij hebt nooit geweten, wát voorstelling het klein-kinderhartje zich van uw woorden maakte, want een kind praat daar niet over, maar verwerkt het voor zichzelf.

Ik hoorde dan, dat „broertje” in den hemel was bij den Heere Jezus.

Dat was voor mij de eerste moeilijkheid.

Want vader had niet de vrijmoedigheid van een dr. Maarten Luther, die zijn Hansje al een heel plastische en aardsche beschrijving van den hemel durfde geven, — ik begreep alleen: de hemel was daar bóven; in dien hemel was het heerlijk en dáár was nu mijn broertje ook.

Dat ik nu daarover praktiseerde en filosofeerde, kan ik niet zeggen: gelukkig is een kind van andere makelij en houdt zich aan de realiteit van 'n appel en een tol en een spel en wat dies meer zij.

Maar 's avonds in mijn ledikantje:

Als vader en moeder rustig beneden waren, 't buiten stil was en een paar sterren door 't raam lichtten, ja: dan kwam de gedachte aan broertje, die nu in den hemel was, bij me boven, en fantaseerde mijn kinderziel allerlei moois, waarvan de slotsom was, dat broertje het wel heel goed hebben zou.... maar als ik dan mezelf de vraag stelde, of ik ruilen wilde, dan kwamen die kille handjes en dat harde kistje mij weer voor den geest, — neen! dát toch niet.

Nog één zaak had vader mij geleerd.

Broertje in den hemel, — ik geloofde het.

Maar hij lág dan toch maar in 't kistje.

En zoo had vader mij onderwezen, dat zijn *ziel* bij den Heere Jezus was -en dat éénmaal, maar dat wist geen mensch wanneer, de Heere Jezus komen zou 'en dan zou ook dat kistje weer opengaan en dan zou het broertje weer zijn, geheel-en-al.

Wijselijk probeerde vader hier niets uit te leggen.

Later, toen ik groot werd, leerde ik, hoe een zijner lievelingsspreuken de woorden van Beets waren:

„Met begrijpen zal 't niet gaan, —
Grijp het onbegrepen aan!”

En zoo, in enkele oogenblikken van kinderernst, die er óók zijn, maar die het kind zeer schuchter verborgen houdt, dacht ik ook na over die „ziel.”

En, zoo *is* een kind, ik rustte niet, eer ik er mijzelf een voorstelling van had gemaakt: het moest een soort wiertje zijn, dat binnen in ons, nacht en dag, door-draaide en maakte dat je lééfde. Stond dat wiertje voor-goed stil, dan was je dóód en dan raakte het ook wég uit het lichaam; de engelen dragen het, zonder dat iemand er iets van merkte, in den hemel.... *als* je daar tenminste kwam, maar dat was te hopen, anders — begreep ik wel — was 't verschrikkelijk, al wachtte vader zich wel, in schrille kleuren, op dien leeftijd, mij van een „hel” te spreken.

Allerlei vragen stelde zich mijn kinderhart.

Zoo herinner ik me, op 'n avond wakker gelegen te hebben, met het probleem: als dan daar hoog boven

de sterren de hemel was, hoe het kwam, dat die duizenden zielen en zieltjes niet naar beneden vielen . . . De slotsom, waarmee ik insliep, was, dat de Heere Jezus daar — hoe dan ook — wel voor zorgen zou. En op eens schoot 't mij te binnen, hoe met bellen-blazen uit 'n aarden pijpje, de luchtbelllen ook wel bleven zweven, zonder te vallen.

En nu wordt vaak van materialistische zijde gezegd: Ziet ge nu wel, hoe *weinig* de dingen van het geestelijke en eeuwige leven berekend zijn op de ziel van het kind; dat kind begrijpt ze niet en gaat er zich dan de wonderlijkste voorstellingen van maken.

Maar me dunkt, de Christen zegt het tegendeel. Natuurlijk is voor 't kind *de melk*.

Dié gaf vader mij dan ook en hij dacht er niet aan, om een vijfjarig knaapje eenige leerstellige kennis bij te brengen van de dingen van het eeuwige leven.

't Eenige, wat ik door zijn woord en door broertjes dood leerde was, dat er dingen-der-eeuwigheid zijn. Dat er een *eind* komt aan *dit* leven en dat dit einde er al héél vroeg kan zijn. Maar dat 't dan niet uit is en dat we maar trouw vragen moeten om een „nieuw hart” — wat dat precies wàs, daar heb ik óók wat als kind over gepraktiseerd in stille oogenblikken van avondernst, maar dit stond vast, je moest er net zoo lang om vragen tot je 't kréég — opdat we eenmaal in den hemel komen mochten.

En 't is *niets* erg, dat een kind daar voor zichzelf allerlei voorstellingen bij fantaseert, die nergens naar lijken.

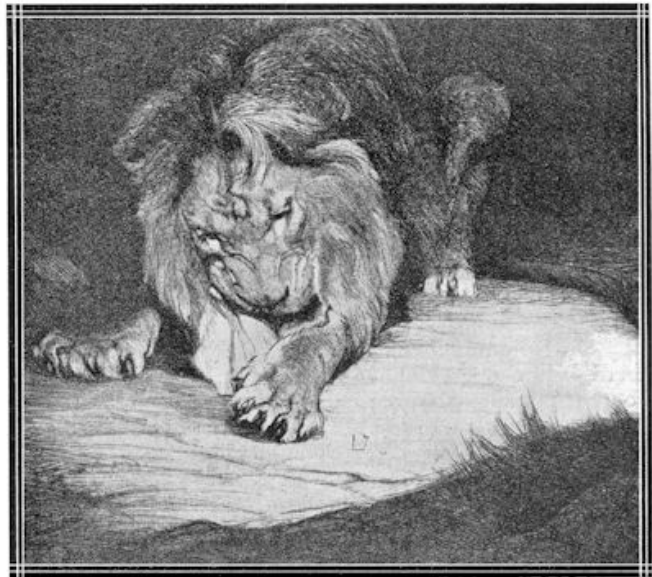
Daar moet zelfs zeer sober over gepraat.

Dat komt alles naderhand wel terecht, als het kind opgroeit en zijn gedachten controleert aan Gods Woord . . . en hoeveel is er immers ook dan nog, dat ons aan deze zijde van 't graf een verborgenheid blijft!

Maar ge behoeft nooit bevreesd te zijn, uw jonge kind in de prille jeugd, als 't pas geeft, op kinderlijke wijze te spreken van dood, eeuwigheid, hemel en eeuwig leven, uit vrees, dat de fantasie hen op wonderlijke wegen leidt, — de diepe indruk, dien uw sober woord voor 't *leven* maakt op de kinderziel, *blijft* . . . het rag van kindersprookjes, die 't jonge zieltje zich weeft, valt bij 't opgroeien vanzelf wel weg.

En om wat *blijft*, is 't te doen.

P. BROUWER

DE LEEU :

De leeu, naer sijn aert genegen totter spronge, die wordt hier in de Koij door naue muer bedwongen. Hij leujert en hij leijt, hij lummelt en hij gaept den lieven, langen dag, en als hij niet en slaept, dan loopt hij omentom met stijve trekkebenen, nu hier en dan weer daer, terug en dan weer henen, totdat hij met een sucht het loome lijf weer vleijt en suffend leggen blijft, tot aen den etenstijdt. Soo liep hij almaer rond, totdat men op een tijdt de muere had verset, de koije had verwijd. Siet wat een wonder licht ons daerin is ontsteken! Siet wat een wijs beleidts ons daeruijt is gebleeken! Wat of dit toch bediedt, wat toch dit wesen mag? Het dier loopt verder niet als waer 't te keeren plach. Het draijt den ruijgen kop, daer waer de muere stond, loopt in den selfden kring, waerin het liep, in 't rond. So menich bange siel sucht als in naue banden en weert het koele ijs, wanneer de lippen branden. So menich sondaer siet sich self slechts en de wet, en merkt niet op als God hem in de ruijmt set.

WAT SUCHT GE TOCH MIJN SIEL

Wat sucht ge toch, mijn siel?
Wat soeckt ge in den tijdt,
die u in banden houdt?
Aij, soekt de eeuwichheid.

Wat kommer deert u toch?
Wat sucht ge in uw mueren?
Uw huijs is enkel stof
't en sal niet lange dueren.

Wat quelt u dan soo seer?
Wat maekt u des bevreesd?
Aen Gods genade is
noch noijt een end geweest.

N. KLUYVER

Dikwijls heb ik gedacht, dat, indien ik veroordeeld zou zijn tot eenzame, levenslange opsluiting, en mij slechts één boek zou worden toegestaan, ik den Bijbel zou kiezen, daar dit Boek, behalve zijn geschiedenis en de pracht van zijn taal, het hoogste bevat in betrekking tot de hoop der menschen en daarom voldoende voor hen moest zijn.

Aldus schreef de bekende, onlangs overleden auteur H. Rider Haggard in zijn werk *The Holy Flower*.